

4 februari 2006

Voorpagina
 Wat u zegt
 Binnenland
 Strips
 Puzzelen
 Journaal
 Reportage
 Achtergrond
 Familieberichten
 Buitenland
 Horoscoop
 Weerbericht
 Advertenties
 Privé
 Financiële Telegraaf
 Telesport
 Autotelegraaf
 Vrouw
 Overgeld
 Newz
 Overmorgen
 Vaarkrant
 Reiskrant

Een week de krant
 Aansprakelijkheid
 Uw reactie

Ga naar
telegraaf.nl

Kiosk

POWERED BY:
 Payper
 News

De Telegraaf

EEN BAAN voor het leven wordt een baan voor heel even. Tenminste, als we niet uitkijken, want offshoring – het verplaatsen van werk naar lagelonenlanden – neemt een hoge vlucht. Zelfs naar Nepal, dat momenteel op het randje van een burgeroorlog balanceert. Deze krant volgde vorige week een Nederlandse delegatie van „anderhalve man en een paardenkop” die op het dak van de wereld als een verlosser werd ontvangen. Hoeveel een vierkante meter hightech kantoorruimte per maand kost? „Voor u een dubbeltje...” Nederland was altijd al goed in handel. Blinken we straks ook uit in het exporteren van onze eigen banen?

Nederland nu succesvol in exporteren eigen banen

De verloren zonen van NEPAL

Paul Tjia probeert van verscheurd bergland aantrekkelijke werkplek te maken

door MILCO AARTS

KATHMANDU, zaterdag
 Koning Gyanendra van Nepal schuwt de strijd niet. Hij heeft dikke ruzie met belangrijke krachten binnen en buiten zijn land en ook politiek gezien maakt hij er een zootje van. Dagelijks worden er mensen vermoord door de maoïsten, een illegale groep die zegt te vechten voor een staat volgens hun principes. En ook de gewone politici, verenigd in de zeven partijen, staan buitenspel. Of ze zitten in de gevangenis omdat ze zijn opgepakt tijdens demonstraties. Maar waar ze ook zijn, in ieder geval niet in het parlement, want dat heeft de koning allang naar huis gestuurd...

Nepal is als een bus die op een ravijn afraast. Verbeten zit de koning aan het stuur en het maakt niet uit dat Europa, Amerika, Australië en India aan de kant staan te schreeuwen dat het zo niet kan; hij verlegt zijn koers niet. De koning heeft voor komende week lokale verkiezingen uitgeschreven, maar iedereen – inclusief kandidaten – boycot ze. Toch, zo heeft Gyanendra besloten, gaan ze door! Compleet met avondklok en landelijke stakingen. En als de tegenstanders zich verenigen via de mobiele telefoon, legt de koning het hele mobiele net plat. Net zoals hij ook al de stekker uit het internet en de vaste telefoonverbindingen trok. En dat is nou precies het recept om de schaarse internationale bedrijven met hun broodnodige banen buiten de landsgrenzen te houden.

Vandaar dat de Nepalezen dolblij zijn met een Nederlandse delegatie die tegen de stroom in roeiend toch is gekomen. Een klein gezelschap, anderhalve man en een paardenkop, zoals organisator Paul Tjia het

•Te huur voor een dubbeltje per uur. Het voor Nepalese begrippen superhightechgebouw op het it-park staat leeg.

FOTOS: KALDEN & DE KONING

•V.l.n.r. Ewout de Koning, André Kalde, Paul Tjia (zittend) en Martin Schoemakers. De Nepalezen zijn dolblij met deze Nederlandse delegatie.

ironisch samenvat. Het zijn twee ondernemers zonder personeel en een handjevol medewerkers. Normaal gesproken een afvaardiging voor in het bezemhok, maar visite is schaars en dus worden de leden onthaald als verloren zonen.

Schuddebuikend

Atma Ram Ghimire – mister Atma – is een kleine man met een gemoedelijke buik en een vrolijk, open gezicht. Hij is ook een superhoge official van de regering, die dagenlang hoogstpersoonlijk met het groepje meereist. Hij organiseert lunches, diners, een miniconferentie en zelfs een dansfeestje waarbij hij de Nederlandse gasten vriendelijk maar beslist naar de dansvloer duwt om schuddebuikend mee te dansen op Aziatische klanken.

Ook zijn baas Shankar P. Sharma, de tweede man van Nepal, ontvangt het gezelschap hartelijk in zijn rommelige werkkamer in het ministerie van Financiën. Her en der liggen tapijten en er staat een loei van een kleurentelevisie uit vergeten tijden. Sharma, een man met een eeuwige glimlach, laat thee met melk en vellen serveren en vraagt zijn gasten dan direct openlijk om raad: „Kunt u ons alstublieft vertellen hoe wij buitenlandse bedrijven voor ons gloednieuwe it-park kunnen krijgen?” Het it-park was, zo vertrouwt hij de delegatie ook nog toe, zijn idee. Het uitblijven van succes is pijnlijk, hij is al een keer op het matje geroepen bij de prime minister Enigszins overrompeld reageert de Hollandse glorie: hebt u wel eens aan goede marketing gedacht?

„Ik zou ze hier de softwarebusiness zo graag gunnen”

„Zouden we met dit gezelschap naar India zijn gegaan, dan waren we absoluut onzichtbaar geweest op de radar. Achteraan aansluiten is daar het devies, want ze zijn alleen nog maar geïnteresseerd in heel grote bedrijven”, zegt Paul Tjia, een fijngebouwde man met Aziatische trekken. Hij is adviseur offshore van GPI Consultancy uit Rotterdam. De Mister offshore van het Nederlandse midden en kleinbedrijf, zoals hij zichzelf omschrijft. Het is Tjia’s taak om de beste en goedkoopste plekken op de wereld te zoeken waar software kan worden gemaakt. Hij gaat ervoor naar Malta, India en zelfs Noord-Korea. En nu dan Nepal. „Dit land”, zegt hij, „past qua grootte goed bij Nederland. Maar ze hebben veel concurrentie van andere kleine landen. Toch zou ik ze hier de business graag gunnen, want

•Kathmandu, verkeer kruipt claxonnerend over versleten asfalt, vrouwen zijn gehuld in prachtige rode gewaden.

Koelboten

Tjia neemt een slok en zegt: „Ik las laatst dat er al crematies worden offshored naar een goedkoper buurland. Het zou me dan ook niet verbazen als er straks koelboten met overledenen gaan varen. Over vijf jaar zal het leven er op veel vlakken heel anders uitzien. Grote bedrijven als Philips, Nationale Nederlanden en de ABN-Amro besteden veel werk uit. Maar ook onze grafstenen komen al uit het Verre Oosten. Heel veel banen zullen richting lagelonenlanden verdwijnen. Zo is het gewoon. Punt uit.”

Werk – banen – is een belangrijk exportproduct aan het worden. „Het is een golfbeweging in de geschiedenis”, meent Tjia in de lobby van een Nepalees hotel waar op dat moment de Lions club Nepal vergadert. Een groepje mannen in goedkope pakken is verstrikt in een zware discussie. „Europa en de Verenigde Staten zijn lang belangrijk geweest, maar nu verschuift de macht naar het Verre Oosten”, zegt oudprogrammeur Tjia, die opklom via een studie culturele antropologie. „Ik denk dan ook dat het heel belangrijk is dat er in Nederland een discussie op gang komt over de vraag wat we willen met offshoring. Tegenhouden kunnen we het niet, maar wat betekent het voor ons en hoe kunnen we ervoor zorgen dat het niet alleen maar bedreigend is, maar ook kansen biedt? We zullen heel veel moeten doen aan educatie willen we mee blijven doen. Helaas zie ik dat niemand zich met deze vragen bezighoudt.”

„Hoe kunnen wij buitenlandse bedrijven voor ons gloednieuwe it-park krijgen?”

Niet in Nederland. Wel elders, Duitsland en de Verenigde Staten bijvoorbeeld, waar offshoring door sommigen wordt gezien als een ernstige bedreiging. Cynisch wijzen politici op de parallel met de jaren vijftig van de vorige

ze spreken goed Engels en er studeren veel jonge it'ers af die spotgoedkoop zijn."

Het is alleen de vraag of de internationale zakenwereld ooit zal komen. De politieke situatie in het bergland is te complex en als zakenlieden ergens een hekel aan hebben is het onzekerheid. En daar speelt het Koninklijk Huis weer zijn bedenkelijke rol. Op 1 juni 2001 schoot de toenmalige kroonprins Dipendra een machinegeweer leeg op zijn familie. De koning vroeg nog: 'Wat ben je nu weer van plan?' Daarna was hij dood en met hem de koningin, Dipendra's broer en zus en zijn ooms en tantes. De kroonprins zelf, hij zou onder invloed zijn geweest van drugs en whisky, pleegde daarna zelfmoord. De nieuwe koning werd Gyanendra, hij was het zwarte schaap van de familie. Een outcast die nergens aan deel mocht nemen en volgens de geruchten geld verdiende aan wapen en drugshandel. En nu dan weer de dagelijks oplopende spanningen die volgens Nepal-kenners gemakkelijk kunnen uitmonden in een burgeroorlog.

Maar we moeten de politieke situatie niet overdrijven, meent Tjia. „Ik ken Nederlanders die hun software in het voormalige Joegoslavië lieten bouwen toen de bommen daar naar beneden kwamen. Ik kan je zeggen dat er toen nog steeds driftig werd doorgewerkt. Arme landen hebben het geld echt hard nodig en offshoring is een trend die je echt niet meer stopt. Mensen en bedrijven blijven op zoek naar de goedkoopste plekken."

Offshoring is hot, al jaren trouwens. Het verhaal erachter is simpel: als jouw werk door iedereen kan worden gedaan, dan zal er altijd ergens iemand te vinden zijn die het voor minder geld wil doen. Natuurlijk zitten er de nodige haken en ogen aan. Veel offshoreavonturen lopen stuk op communicatieproblemen, maar de trend is onontkoombaar. De textielindustrie en de scheepsbouw hebben ons land allang verlaten. Andere 'maakindustrie' verplaatst in deze jaren zo'n 200.000 banen naar het buitenland. En daar komen volgens andere schattingen dan nog eens duizenden it-banen bij.

„Vroeg of laat krijgt iedereen te maken met de gevolgen", zegt Paul Tjia achter een diet-Coke op een terras met uitzicht over een drukke straat in Kathmandu. Verkeer kruipt claxonnerend over versleten asfalt, vrouwen in prachtige rode gewaden lopen voorbij. Er zijn honden, koeien en er is een aap met een mandarijn in zijn bek; het straatleven is even stoffig als gevarieerd. Maar het is anders dan in

eeuw. Toen werd wat simpel assemblagewerk voor auto's overgebracht naar Japan. Even later stond Toyota op om een dreun uit te delen die ze in autostad Detroit nooit echt te boven zijn gekomen. Dezelfde weg ging elektronica. Er werd wat eenvoudig werk naar het land van de rijzende zon gestuurd, Sony zag het licht en vaagde vervolgens de helft van de concurrentie weg.

In Nepal spelen dergelijke overwegingen niet. Het gaat hier om een piece of the cake; sterker, elke kruimel betekent al een ongekende verbetering. De week vordert en de bedrijven wisselen elkaar af. Soms zijn ze jong en dynamisch, een andere keer struikel je over dozen met onderdelen en ruik je de wc's al van verre. Maar overal zie je de relatieve armoede terug; de kantoren, de hobbelwegen ernaartoe, of het feit dat de captains of industry hun sjofele winterjassen aanhouden tijdens de presentatie. Een absoluut hoogtepunt daarentegen is het pas afgebouwde it-park. Prachtige gebouwen met de modernste technologie. Ook de ligging met een onbeperkt uitzicht op het Himalaya-gebergte is hemels. Roofvogels cirkelen statig en hoog boven het complex, de lucht is fris en vrij van stof. Dit is Nepal op zijn mooist.

Mister Atma loopt rond en prijst de waar aan met alles wat hij in huis heeft. Het is hem aan te zien dat de Nederlanders koste wat kost moeten worden binnengebracht. Als André Kalden van Kalden Projects wil weten hoeveel huur je moet betalen per vierkante meter, knippert Atma niet eens met zijn ogen: „Wat denk je van een dubbeltje? En voor de energie kunnen we ook nog wel wat regelen." En Nepal krijgt zijn zin, de eerste internationale delegatie wordt binnengehaald, want Javra Software BV uit Utrecht tekent uiteindelijk het eerste contract. Ook Martin Schoenmakers van Schoenmakers informatiseringsprojecten sluit een kruimelcontract en Kalden belooft een website te ontwikkelen die Nepal in Europa moet aanprijzen.

Op de laatste avond is er dans, local brandy en wordt het feest gevierd. Mister Atma is „very happy". „We zijn heel blij met Mister Paul en nu willen we graag veel meer Nederlanders", fluistert hij en zijn ogen glinsteren. „Good for you, good for us."

Versperringen

Dat valt nog te bezien. De spanning in het kleine bergland stijgt met de dag nu de op voorhand mislukte verkiezingen naderen.

steden als Bangkok of New Delhi; Kathmandu is oneindig veel intiemer.

Volgende kolom

Op een korte trekking door de ongekend mooie bergen rond Kathmandu eerder die week blijkt verdwalen onmogelijk geworden. Overal staan militaire versperringen, de controle is heftig. Op de terugweg door een gehuchtje waar kinderen spelen, vrouwen elkaars haar vlechten en een radio Hindumuziek brult, valt er tussen allerlei huisjes eentje op. Op de gevel staat een Engelse tekst geschreven die de koning en zijn vijanden ter harte zouden kunnen nemen: 'Houd van iedereen, geloof sommigen, maar doe niemand kwaad. Shakespeare.'

[Terug naar pagina](#)

4 februari 2006